

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De detestabili otio operis, oris, & cordis cauendo, ac lbore triplici contrario
amplexando. Cap. XXXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

De detestabili otio operis, oris, & cordis cauendo, ac labore triplici
contrario amplexando. Cap. XXXV.

Neni quem diligit anima mea. Tenui eum, nec dimittam.
Teneretur sp̄s deuotione orationum, importunitate de-
sideriorum, memoria beneficiorum, & expectatione ex-
auditionum: nec dimittitur, si ab intentione nō cessetur,
nec vultus amplius in diuersa mutetur. Sequitur: *Donec* Cant. 3.
introduc am ikim in domum matris meae. Mater nostra est Spiritus sancti Gratia.
gratia, quæ nos spiritualiter regenerat, cuius domus est humana mens,
in qua suscipitur eadem gratia: Acceptam autem gratiam desiderat in
se retinere, & in mores transfundere, ac in conuersatione transforma-
re, sicque Christum introducere, iuxta illud Apostoli: *Induimini Do-* Rom. 13.
minum Iesum Christum. Manet enim in anima illa Christus, quæ virtu-
tes eius possidet: scilicet: humilitatem, mansuetudinem, patientiam,
obedientiam, charitatem, &c. Ne sit domus vacans, quam ingrediens Luca 11.
diabolus, *assumit septem spiritus nequiores se.* Et ad hoc multum iuuat
diligens euitatio a triplici otio, scilicet operis, oris, & cordis. De pri-
mo otio dicit Chrysostomus: Qui habent Spiritum Dei, non sunt con-
tenti sedere otiosi: sed ipse Spiritus, qui in eis est, vrget eos bonum ali-
quod operari: quia grauius libido vrit, si quem otiosum inuenerit. Ce-
dit autem labori bono voluptas, & animam otio vacantem citò præ-
cipitat: Ideo seruus Dei nunquam sit otiosus, quamuis ad Deum sit
feriatio diei. Et Isidorus: Fatiga, inquit, corpus tuum in laboribus tu-
is, & exerce cuiuslibet operis studiū. Si enim tempestates pelagi nau-
tis, vulnere militibus, glacies & frigora agricolis leuia sunt & porta-
bilia propter spem præmij temporalis, multo magis tui cælum placet,
nullum debet sentire periculum. Hinc Hieronymus scribit ad Rusti-
cum monachum, & habetur de Consecrat. dist. quinta, cap. Nunquam
de manu tua, aut oculis tuis liber Psalterij decedat. Et infra: Fiscellam Otium tris-
tine iunco, canistrum lentis, plecte viminibus, seratur humus, arcola plex dete-
æquo limite diuidantur, in quibus cum olerum iactata fuerint semina, stabile.
vel plantæ per ordinem positæ, aquæ ducantur irriguæ. Et infra:
Inferentur fructuosæ arbores, vel gemmis vel surculis, vt paruo post
tẽpore laboris tui dulcia poma decerpas. Apum discas fabricare alue-
aria, ad quas remittunt nos Salomonis Prouerbia. Monasteriorum
regularem disciplinam in paruis discere corporibus. Texantur & lina Otium operis
capien- quantopere
 vitandum.

capiendis piscibus. Scribantur & libri, ut & manus operetur cibos & anima lectione saturet. In desiderijs enim est omnis otiosus. Sequitur: Aegyptiorum monasteria hunc morem tenent, ut nullum absque opere & labore suscipiant: non tam propter victus necessaria, quam propter animae salutē, ne vagentur perniciosis cogitationibus, & ad instar fornicantis Hierusalem, *omni transienti diuertet pedes suos*. Quotidianus tamen labor, & conatus spiritualis profectus maximè est nobis utilis, & Deo gratus. De quo dicit Augustinus: Semper tibi displiceat quod es, si vis peruenire ad id quod nondum es. Nam ubi tibi placuisti, ibi deuiasti. Si autem dixeris, Sufficit, & peristi. Semper adde, semper ambula, semper profice. Noli in via remanere, noli retrocedere, noli deuiare. Remanet qui non proficit: retrocedit, qui ad ea iterum vadit unde recesserat: deuiat, qui apostatat. Ne ergo retrocedamus, continuè nos ad bonum conari oportet. Qui conatus pro perfectione reputabitur, quia talis conatus ad perfectionem consequendam maximi desiderij indicium est. Qui autem vehementi desiderio ad habendum aliquid aestuat, hoc iam habere probatur, dicente Augustino: Non quid sis, sed quid esse desideras attendit Deus: si tamen, in quantum potes, satagis, ut quod nondum es, esse merearis. Hinc dicit Bernardus: Sunt multi, qui tota vita sua tendunt ad perfectionem, sed nunquam pertingunt. Quibus tamen, si piè perseverauerint, statim cum de corpore exeunt, redditur quod in hac vita dispensatorie est negatum, illuc perducens eos sola gratia, quod prius tendebant cum gratia.

De secundo otio, scilicet oris, dicit Augustinus ad fratres in eremo: Omne quod non aedificat, in periculum vertitur dicentium & audientium. *Omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent de eorum rationem in die iudicii*. Otiosum autem verbum est, quod aut ratione iustae necessitatis, aut intentione piæ utilitatis caret. Dicit autē Sapiens, quod sicut *vrbs patens, & absque murorum ambitu, sic vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum*. Nam secundum Gregorium: Quia murum silentij non habet, patet in imici iaculis ciuitas mentis: & cum per verba extra semetipsam eijcit, apertam se aduersario ostēdit: quam tantò citius sine labore superat, quantò & cōtra semetipsam per multiloquium pugnat. Multiloquium enim est argumentum insipientiae, minister mendacij, manu ductor scurrilitatis & leuitatis, potator de fractionis, extinctor compunctionis, cōditor acediae, dissipatio deuotionis,

Ezech. 16.

Profectus
continuus.

Otium oris.

Matth. 12.

Luca 6.

Prover. 25.

Multilo-
quium.

tionis, obscuratio orationis, frige factio caloris & feruoris, extinctio
 pacis, & euerfor totius rectitudinis. Ideo cum magna diligentia lin-
 gua refrenanda est. Amicus enim silentij Deo propinquat, & laten-
 ter colloquens illuminatur à Deo. Nam qui quietem animæ possi-
 det, quasi ignem fugit multiloquium: & quietem solitudinis diligēs,
 recludit os suum. Et qui nouit odorem ignis altissimi, fugit homi-
 nes quasi apis fumum. Vnde dicit Ambrosius, quod silendi patientia,
 & loquendi opportunitas, & contemptus diuitiarum, sunt maxima
 fundamenta virtutum. Et iterum: Plures, inquit, vidi, loquendo
 peccatum incidisse, vix quenquam tacendo. Ideoque tacere nosse dif-
 ficilius est, quam loqui. Rarum est tacere quenquam, cum sibi loqui ni-
 hil profit. Hinc, vt dicit Hieronymus, Socrates adiurabat discipu-
 los, antequam eos docebat, & in verbis suis iurare compellebat, sa-
 cramentoque extorquebat silentium: sermonem, incessum, mansue-
 tudinem, moresq; describebat, & vniuersam Philosophiam suam ad
 mores componendos reuocabat. De tertio otio, scilicet cordis, dicit
 rursus Hieronymus ad Rullicum monachum: Sine intermissione vi-
 gilet sensus tuus, nec vagis cogitationibus patēs sit. Corpus pariter &
 animus tendat ad Dominū, nec vacet mens tua varijs perturbationi-
 bus: quæ si in pectore infederint, dominabuntur tui, & te deducunt ad
 delictum maximum. Hinc consulit Seneca, dicens: Cogitationes va-
 gas, & velut somno similes, non recipies: quibus si animum tuum ob-
 lectaueris, cum omnia disposueris, tristis remanebis. Sed cogitatio tua
 stabilis, & certa sit. Ad quam stabilitatē maximē iuuat solitudo men-
 tis. *Ducam, inquit Osee, eam in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Ad
 quam hortatur Bernardus, dicens: O sancta anima, sola esto, vt soli
 Creatori omnium serues teipsam, quem ex omnibus tibi elegisti. Fu-
 ge publicum, & ipsos domesticos. Secede, sed mente, sed intentione,
 sed deuotione, sed spiritu. Deus enim requirit cordis nō corporis so-
 litudinem. Solus es, si diuina cogites, si præsentia non affectes, si despi-
 cias quod multi suspiciūt, si fastidias quod omnes desiderant, si iurgia
 deuites, si damna non sentias, si non recorderis iniuriarum: alioqui nec
 si solus es corpore, solus es mente. *Sedebit etiā solitarius, & tacebit, quia*
leuabit se super se. Solitudinem enim quærit (vt dicit Seneca) qui vult
 viuere cum innocentibus. Veruntamen corporalis solitudo, vt sit sa-
 lutifera, duos comites habere debet, scilicet pudicitiam, & verecun-
 diam. Pudicitia, secundum Augustinum, res est animi, sicut virgini-

Otium cor-
dis.

Osee 2.

Solitudo
mentis ve-
ra, quæ.

Thren. 3.
Solitudo
corporalis.

Pudicitia.

Ec
tas cor-

tas corporis. Nam animæ pudicitia magis est propter oculos Dei, quam hominum, omnia bona facere, omnia mala deferere. Est enim augmentum omnis interioris pulchritudinis, decus religionis, & artha futuræ beatitudinis, quæ conscientiam purificat, affectum inflamat, intellectum illuminat, & pium propositum in animo roborat.

Verecūdia.

1. Esd. 9.

Quomodo anima non impeditur inordinato amore, attrahitur à summa Trinitate, scilicet potentia, sapientia, & bonitate.

Cap. XXXVI.

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cantic. primo. Vox est anima, mundanum amplexum fastidientis, & ad diuinum suspirantis. Nouit enim quia vim patitur humana mens visibilibus afflueta delicijs, dū se salubriter ad inuisibilem fruitionem transferre voluerit. Petit ergo trahi: qui tractus designat quandam violentiam sibi ipsi secundum naturam inferendam, ideo petit adiutorium, quod Deus exhibet per terroris iniectionem, per fomitis repressionem, & abundantioris gratiæ infusionem. Quali diceret: Si opus est *trahere me post te*, aut terrendo minis, aut exercendo flagellis, aut alliciendo beneficijs, & promissis; nunc illuminando, nunc reficiendo, nunc terrendo. Nouit enim quod nihil ascendere potest ad id quod est supra naturam, nisi per alium trahatur. Sicut enim lapis non potest ascendere sursum nisi per alterius motum, sic anima, quæ grauat à corpore, sursum agi non potest, nisi à summo motore: quia voluntas inuenitur impotens ad subleuandum humanum affectum in diuina, nisi à superiori motore fuerit per gratiam adiuta. Et hic tractus fit à tota Trinitate, cuius opera sunt indiuisa, ita quod tractus iste fit ad ipsam à tota specie. Sicut enim magnes à tota specie ferrū attrahit, nisi præpediatur ab alio aliquo contrario, utpote ab adamante, qui iuxta ferrū positus, illud à magnete non patitur attrahi, imò iam attractū per violentiā retrahit, & ad ignē applicatus non incalescit: sic Deus Trinitas per amorem su-

Tractus
animæ.